

Kom-in-actieplan

Toegankelijke kinderopvang
voor alle werkende ouders

Fonda Sahla | Tweede Kamerlid
november 2022

D66

Kansengelijkheid

“Sommige kinderen hebben thuis niet eens speelgoed. Bijvoorbeeld omdat hun ouders dat niet kunnen betalen. Hier gaat een wereld voor ze open. We zien kinderen opleven, vooruitgaan en zich ontwikkelen. Niet alleen in taalvaardigheden, maar ook in zelfvertrouwen.”

- kinderopvangmedewerker, Utrecht

Hoe jonger je investeert, hoe beter voor het kind. Zo bieden we een kansrijke start aan ál onze kinderen. Ook de kinderen die een extra duwtje in de rug nodig hebben. Samen leren spelen, emoties leren herkennen en uiten, sociale vaardigheden opdoen, de taal verbeteren. Een krachtiger middel tegen kansenongelijkheid bestaat er niet. Namelijk zorgen dat die ongelijkheid niet ontstaat.

Toegankelijke kinderopvang begint met aandacht voor kinderen. Dankzij D66 gaan we naar een stelsel waarin niet langer het inkomen van ouders bepaalt of kinderen toegang hebben tot de kinderopvang. Want álle kinderen verdienen goede kinderopvang. Dit vereist een grote verandering. Daarom hebben we een minister nodig die keuzes maakt, om te voorkomen dat de prijzen die ouders moeten betalen nog verder stijgen, de personeelstekorten toenemen en de kansengelijkheid juist zal afnemen.

De minister kan deze problemen allemaal voorkomen, maar moet dan niet alleen vragen stellen. Ze moet ook snel met antwoorden komen, want ouders kunnen niet langer wachten. Iedere pedagogisch medewerker zorgt er namelijk voor dat maar liefst zeven (!) ouders aan het werk kunnen. Bijvoorbeeld in het openbaar vervoer, de zorg of het onderwijs. Dit **kom-in-actieplan** bevat voorstellen die minister Karien van Gennip (CDA) moet nemen om de personeelstekorten in de kinderopvang, en daarmee personeelstekorten overal in Nederland, zo snel mogelijk op te lossen. Zodat de prijzen niet zo fors stijgen en alle kinderen toegang houden tot de kinderopvang. Nu en in de toekomst.

1) Help medewerkers om meer uren te werken en maak dit aantrekkelijker

Het systeem van de kinderopvang is complex. We spreken over kinderopvang, maar hebben het dan over de dagopvang van peuters voordat ze naar de basisschool gaan. Of over de buitenschoolse opvang (BSO) van schoolgaande kinderen voor -, tussen - en na schooltijd. Voor pedagogische medewerkers op de buitenschoolse opvang is het door sprokkelcontracten momenteel ingewikkeld om meer uren te kunnen werken. En ook de dagopvang is maar gedurende een beperkte tijd geopend.

Dit terwijl 1 op de 3 medewerkers op de buitenschoolse opvang graag meer uren wil werken dan zij nu doen¹. Maar de BSO is alleen buiten schooltijd geopend. Zij vormen een groep van zo'n 13.000 medewerkers die dus ook op de dagopvang aan de slag kunnen. Daarnaast wil 1 op de 5 medewerkers op de dagopvang óók meer uren werken, waardoor zo'n 16.000 medewerkers de druk op de BSO zouden kunnen verlagen. Maar tegelijkertijd op beide soorten kinderopvang werken is nagenoeg onmogelijk. In veel gevallen vereist dat een extra (sprokkel)contract, met alle administratieve gevolgen van dien. Ook moeten medewerkers vaak een nieuwe Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aanvragen, terwijl we juist alle bekwame medewerkers moeten verwelkomen.

Kom in actie!

Dit proces moet simpeler en toegankelijker worden gemaakt. Zodat medewerkers makkelijker kunnen wisselen tussen verschillende opvangsoorten en zo meer uren inzetbaar zijn. Een gediplomeerd pedagogisch medewerker voor de BSO moet ook op de peuteropvang kunnen werken andersom. Maar de minister zegt nu dat die medewerker eerst een jarenlange opleiding moet volgen om óók in de andere kinderopvang te kunnen werken.

In lijn hiermee moeten pedagogisch medewerkers op de kinderopvang worden aangemoedigd om meer uren te gaan werken middels een meer-uren-bonus. Daarbij moet oog zijn voor mensen die al voltijds werken en niemand hoeft verplicht te worden. De minister moet de exacte vormgeving snel nader uitwerken. Want als iedereen die dat wil ook meer uren kan werken, kunnen de personeelstekorten op de kinderopvang worden opgelost. De minister moet hierin de regie pakken.

2) Zorg dat medewerkers *meer* met kinderen bezig zijn en *minder* met administratie

Ouders worden steeds vaker geconfronteerd met een (gedeeltelijke) sluiting van de kinderopvang. Dan moeten zij een beroep doen op opa's en oma's, of moet één van de ouders minder gaan werken. Helaas is dat vaak de moeder. Met meer pedagogisch medewerkers kan dit probleem worden opgelost, en die medewerkers zijn er.

Maar door de checklists die afgewerkt moeten worden zijn pedagogisch medewerkers 12 minuten per kind per dag bezig met administratieve taken. Dat is bijna 2 uur per dag aan administratie! Als medewerkers die tijd aan kinderen kunnen besteden zijn de tekorten meteen opgelost. Natuurlijk is een zekere mate van administratie noodzakelijk, maar zonder de kwaliteit te verminderen kunnen de administratieve lasten van medewerkers worden verminderd.

Kom in actie!

De minister moet het strenge kwaliteitskader snel aanpassen, zodat de checklists van de GGD makkelijker kunnen worden en werken op de kinderopvang niet betekent dat je 20% van de tijd met administratie bezig bent. Daarnaast moet de inzet van groepshulpen worden gestimuleerd, die medewerkers kunnen ontzorgen met administratieve taken, maar ook met het smeren van boterhammen. Dan wordt werken op de opvang aantrekkelijker. Daarom moet de minister ook hier de regie pakken.

3) Geef voor het einde van dit schooljaar al duidelijkheid over de 96%-vergoedingswet

De coalitie heeft afgesproken dat het stelsel van de kinderopvang wordt gemoderniseerd. Vanaf 2025 is er een stelsel met 96% vergoeding van de kosten voor kinderopvang voor alle werkende ouders, zodat die nog maar een ouderbijdrage van slechts 4% betalen voor de kinderopvang. We kijken naar het kind, niet langer naar het inkomen van de ouders. Dat is een duidelijke opdracht voor deze minister, maar ondanks mijn vraag om een *roadmap*, hebben pedagogisch medewerkers, ouders en organisaties nog totaal geen duidelijkheid.

In gesprek met hen hoor ik dat ze ambitieus zijn en alle kinderen willen kunnen opvangen. Maar ik hoor ook zorgen. Die zorgen deel ik. De bijna-gratis opvang dankzij 96% financiering vanuit de overheid moet niet betekenen dat ouders veel meer gaan betalen, waardoor de kansenongelijkheid juist afneemt. Die zorgen kunnen we wegnemen als er duidelijkheid komt. Perspectief voor de toekomst.

Kom in actie!

Daarom moet de minister niet wachten tot alle informatie vanuit het traject op zoek naar een uitvoerder duidelijk is, maar juist voor duidelijkheid zorgen zodat er een passende uitvoerder gevonden kan worden. We willen dat er voor het eind van het schooljaar '22-'23 een wetsvoorstel naar de Kamer wordt gestuurd en dus in consultatie is geweest. De minister moet de regie pakken om het nieuwe stelsel vorm te geven.